

Tarık Buğra Romanlarının, Roman Çözümleme Yöntemi'ne Göre İncelemesi ve Tarık Buğra'nın Romanlarında Milliyetçilik Fikri

Yıldıray BULUT

Okutman Dr., Bartın Üniversitesi, Rektörlük, Türk Dili Bölümü, Bartın / TÜRKİYE

Email: yildiraybulut@hotmail.com

Özet

Makalemizde kasaba merkezli romancımız Tarık Buğra'nın romanlarını genel bir bakış açısıyla incelemeye çalışacağız. Bunu yaparken de yöntem olarak Prof. Dr. Nurullah Çetin'in Roman Çözümleme Yöntemi'ni tercih edeceğiz. Böylece genel manada Buğra'nın tüm romanlarında ne anlatmak istediği, neyi hedeflediği ve ne gibi sonuçlara ulaştığı konusunda bir teze ulaşabileceğiz. Buğra'nın toplam 23 romanı vardır. Bunların onu kitap halinde basılmıştır. Söz konusu romanlar, basılış tarihlerine göre şunlardır: Yalnızlar (1948), Siyah Kehribar (1955), Küçük Ağa (1963) -daha sonra "Küçük Ağa Ankara'da" romanını yayımlar; ama ikisi birden günümüzde tek kitap haline getirilmiştir- İbiş'in Rüyası (1970), Firavun İmanı (1978), Gençliğim Eyvah (1979), Dönemeçte (1980), Yağmur Beklerken (1989), Osmancık (1983). Bu romanlardan dokuzu Tanrısal konumlu gözlemci anlatıcı tipiyle biri ise özne anlatıcı tipiyle yazılmıştır. Tanrısal konumlu gözlemci anlatıcı tipinde yazar roman içindeki her şeye egemendir ve olimpik bakış açısına sahiptir. Özne anlatıcı tipinde ise olaylar, anlatıcının başından geçmektedir. Özne anlatıcı tipinin kullanıldığı Buğra romanı Siyah Kehribar'dır. Romanın bir kısmında gözlemci anlatıcı tipine de geçiş yapıldığını görüyoruz. Buğra romanları genel olarak hangi konuları işler sorusuna yanıt olarak: İnsanın yalnızlığı, şahsiyetin çevre etkisiyle şekillenmesi, gençliğin kendini ispat çabası, büyük çıkmazların büyük oluşumlara fırsat tanınması, insanın kişisel değişim yaşayarak yığılık ortaya koyması, aşkın bir bedeli olması, vatanın kutsallığı verilebilir. Genel olarak düşünülürse Buğra romanları kadın-erkek ilişkisi, Milliyetçilik ve Milli Mücadele, Osmanlı Tarihi ve tarihsel kökler, siyaset ve siyasi meseleler, gençlik ve yozlaşma konularını işlemektedir. Onun Milli Mücadeleyi anlatan romanlarında resmî tarih anlayışının dışında kalarak, olayları cepheden değil cephe gerisinden anlatmaya çalıştığı da ifade edilmelidir. Söz konusu romanlar, sonları açısından incelendiğinde şaşkıncı, trajik ve ucu açık sonları içerdikleri görülüyor. Hatta birçok romanda, bu üç son türünün üçü de bulunmaktadır. Romanların kurgu türlerine baktığımızda ise Buğra'nın tarihi, yaşamöyküsel ve macera romanları yazmış olduğunu söyleyebiliriz. Korku, fantezi, ütopya ve kurgu bilim türlerinde romanlar yazmayı tercih etmeyen romancımız her romanıyla okuyucuya belli bir mesaj vermek istemiş bunu da dolaylı değil doğrudan yapmak istemiştir. Buğra'nın siyasi anlamda sağ kesime yakınlığı ve sağlam milliyetçi bir yapıya sahip olduğu edebiyat dünyasınca bilinmektedir. Buna rağmen eserlerinde çığlık çığlığa bir ideolojik-politik tavır göstermemeye gayret eder. Milliyetçilik fikri eserlerinde sanatkarane açıdan bulunmaktadır. Ona göre devlet, millet ve bayrak kutsaldır. Kutsal değerler kişisel menfaatin önünde gelir. Hatta bu değerler söz konusu olduğu zaman kişisel menfaat devre dışı kalacaktır. Buğra'nın romanlarının farkı, Kurtuluş Savaşı'na cepheden ve Ankara'dan yani askeri ve politik açılarından bakmayan bir yapıda olmasından ileri gelir.

Anahtar Kelimeler: Tarık Buğra, Küçük Ağa, Roman Çözümleme Yöntemi

Tarık Buğra's Novels Based on Novel Analysing Method and Nationalism Theme in Tarık Buğra's Novels

Abstract

In our study we try to analyse town based novelist Tarık Buğra's novels in a general point of view. We prefer Prof. Dr. Nurullah Çetin's "Roman analysing methods" while conducting mentioned study. So, we may reach a general idea about what the novelist try to tell in his novels, what he aims and what kind of results he has. Buğra owns 23 novels totally. Ten of them are printed as books. They are listed chronically like: *Yalnızlar* (1948), *Siyah Kehribar* (1955), *Küçük Ağa* (1963) –later as "küçük ağa ankarada, nowadays brought together as a one book - *İbiş'in Rüyası* (1970), *Firavun İmanı* (1978), *Gençliğim Eyvah* (1979), *Dönemeçte* (1980), *Yağmur Beklerken* (1989), *Osmancık* (1983). Nine of them are narrated by divine observer, and the other one is by subject-observer. In divine-observer novels, the novelist is dominant in the novels and owns an olympic point of view, but in the subject-observer narrator novels, the subject experiences all the events. Subject-observer narrator novel is *Siyah Kehribar*, but in some parts, it is seen that divine-observer narrator is used. To the question that in Buğra's novels, which themes are mentioned, we can say that the loneliness of humanity, development of characteristic by the effect of society, efforts of the youth for showing themselves, big problems leading to success, a person's characteristic change and his hero activities, love works, holiness of the country. In an overview, Buğra's novels discuss male-female relation, nationalism, national struggle, otoman empire history, historical roots, politics and political issues, youth and social corruption. In his novels that discuss national struggle, it should be expressed that he does not handle the issue in a formal way, but he talks about the background. When the mentioned novels are studied about their ends, it is seen that they have surprising, tragical and open-ended ends, even in most novels all these types of ends can be seen. When we talk about the kinds of fiction in the novels, we can say that Buğra writes historical, life narrative and adventure novels. Our writer who does not prefer horror, fantastic, utopic and science-fiction novels, in his every novels tries to convey a message to his readers in a direct way. Buğra has strong national belief, and it is known in literary world, in spite of this, he tries not to show a ideological or political behaviour. Nationalism idea has its own place in an artistic way in his novels. He thinks that state, nation and faith are holy. Blessed values are more important than personal ones. When these blessed values are mentioned, personal benefit is out of the question. The difference of Buğra's novels is that they handle our independence war in a way that is not from front in Ankara or in military or political point of view.

Keywords: Tarık Buğra, Küçük Ağa, Novel Analysis Method

Giriş

1. Malzemeler ve Yöntemler

Bu makalede, Tarık Buğra romanları genel bir bakış açısıyla incelenmeye çalışılmıştır. Yazarın on romanı çalışma için malzeme olarak belirlenmiş ve yöntem olarak Prof. Dr. Nurullah Çetin'in *Roman Çözümleme Yöntemi* adlı kitabı tercih edilmiştir.

2. Bulgular ve Sonuçlar

Buğra'nın toplam 23 romanı vardır. Bunların onu kitap halinde basılmıştır. Söz konusu romanlar, basılış tarihlerine göre, *Yalnızlar* (1948), *Siyah Kehribar* (1955), *Küçük Ağa* (1963) -daha sonra *Küçük Ağa Ankara'da romanını yayımlar ama ikisi birden günümüzde tek kitap haline getirilmiştir-* *İbiş'in Rüyası* (1970), *Firavun İmanı* (1978), *Gençliğim Eyvah* (1979), *Dönemeçte* (1980), *Yağmur Beklerken* (1989), *Osmancık* (1983). (Ayvazoğlu, 2008: 17-18-19-20)

Bu romanlardan dokuzu Tanrısal konumlu gözlemci anlatıcı tipi ile biri ise özne anlatıcı tipiyle yazılmıştır. Tanrısal konumlu gözlemci anlatıcı tipinde yazar roman içindeki her şeye egemendir ve olimpik bakış açısına sahiptir. (Çetin, 2006: 106) Özne anlatıcı tipinde ise olaylar, anlatıcının başından geçmektedir. (Çetin, 2006: 112) Özne anlatıcı tipinin kullanıldığı Buğra romanı *Siyah Kehribar*'dır. Romanın bir kısmında gözlemci anlatıcı tipine de geçiş yapıldığı görülmektedir.

Romanların tamamında, aktarma yöntemlerinden “anlatma yöntemi” kullanılmıştır. Bu yöntemde anlatıcı kendisini saklamaz. Yorum ve değerlendirmeler yapar. Okuyucuya hitap edip sorular sorar. Olaylar da çoğunlukla geçmiş zamanda geçer. (Çetin, 2006: 70) Diğer aktarma yöntemi ise “gösterme yöntemi” dir. (Çetin, 2006: 85) Bu yöntem, anlatma yönteminin tersidir. Sadece bazı romanların diyalog kısımlarında kendini gösterir.

Buğra romanları, insanın yalnızlığı, şahsiyetin çevre etkisiyle şekillenmesi, gençliğin kendini ispat çabası, büyük çıkmazların büyük oluşumlara fırsat tanınması, insanın kişisel değişim yaşayarak yiğitlik ortaya koyması, aşkın bir bedeli olması, vatanın kutsallığı gibi konuları işler. (Miyasoğlu, 1995: 49) Genel olarak düşünülürse Buğra romanları, kadın-erkek ilişkisi, Milliyetçilik ve Milli Mücadele, Osmanlı Tarihi ve tarihsel kökler, siyaset ve siyasi meseleler, gençlik ve yozlaşma konularını işlemektedir. (Bulut, 2015: 58) Onun Milli Mücadeleyi anlatan romanlarında resmî tarih anlayışının dışında kalarak olayları cepheden değil cephe gerisinden anlatmaya çalıştığı da ifade edilmelidir.

Romanlarda ele alınan izlekler altı maddede genellenebilir:

- 1) Kavramsal İzlekler: Demokrasi, Sadizm, Pragmatizm;
- 2) Bireysel İzlekler: İnsan, Birey ve Bireyleşim, Kadın, Erkek, Zenginler;
- 3) Toplumsal İzlekler: Tarih, Sanat, Edebiyat;
- 4) Sorunsal İzlekler: Eğitim, Üniversite, Aydın Sorunu, Yabancılaşma;
- 5) Ulusal İzlekler: Türkiye, Vatan, Bağımsızlık, Türk İnsanı, Türk ordusu, Osmanlı ordusu
- 6) Dış Ülke İzlekleri: İtalya Toplumuna, İtalya Gençliği, Sosyalizm-Bolşevizm.

Romanları zaman açısından incelenirse, tümünün nesnel zaman aralığının 1299-1970 sonrası arası olduğu sonucuna ulaşılır. Nesnel zaman takvime bağlı olan, var olan gerçek zamandır. Romanlar arasında en uzun nesnel zaman aralığı 40 yıl ile *Osmancık*'tır. *Küçük Ağa* 1919 yılı sonrasında geçer. *Firavun İmanı* 1921 yılı sonrasında, *İbiş'in Rüyası*, *Yağmur Beklerken* ve *Yalnızlar* 1930'lu yıllarda, *Siyah Kehribar* ve *Dönemeçte* 1940'lı yıllarda, *Gençliğim Eyvah* ise 1970'li yıllarda geçer. (Coşkun, 2008: 245) *Küçük Ağa* ve *Firavun İmanı* romanı Milli Mücadele döneminin en canlı olduğu dönemde; *İbiş'in Rüyası*, *Yağmur Beklerken* ve *Yalnızlar*, tek partili hayattan çok partili hayata geçiş sancılarının en yoğun olduğu dönemde, *Siyah Kehribar*, İtalya'da faşist rejimin yaşandığı ağır zamanlarda, *Dönemeçte*, Demokrat Parti'nin kurulduğu ve halkın çok partili hayata alışma sürecinin gerçekleştiği dönemde, *Gençliğim Eyvah* ise ülkede anarşi ortamının en can alıcı haliyle yaşandığı bir zamanda geçmektedir.

Romanların geçtiği açık mekânlar:

Yalnızlar İstanbul ve Çanakkale'nin Yenice köyünde,
Siyah Kehribar Roma'da,
Küçük Ağa Akşehir'de,
İbiş'in Rüyası İstanbul'da,
Firavun İmanı Ankara, İstanbul, İzmir ve Tokat'ta,
Gençliğim Eyvah İstanbul'da,
Dönemeçte Kayseri'de Kızılışık kasabasında,
Yağmur Beklerken Afyonkarahisar kasabası olan Taşoluk'da,
Osmancık Söğüt, Domaniç, Bursa, Bilecik, Konya'da geçer.

Buğra romanları kasaba merkezli romanlardır ve romancı için tasvirten ziyade tahlilin ön planda olduğu görülmektedir. Tasvirler ise az sayıda ve neseldir.

Buğra'nın romanlarındaki kişiler kadrosu:

Romanlardaki merkezî kişiler,

- 1) Aydınlar: (*Firavun İmanı* romanından Hüseyin Avni Ulaş, Hasan Basri Çantay, *Dönemeçte* romanından Doktor Şerif),
- 2) Gençler: (*Siyah Kehribar* romanından Sanat Tarihi doktorası yapan Türk genci, Melina, Fernando, *Dönemeçte* romanından Handan, *Yalnızlar* romanından Hurrem)
- 3) Hükümdarlar: (*Osmancık* romanından Ertuğrul Gazi, Osman Bey),
- 4) Sanatçılar: (*Yalnızlar* romanından Murad Kervancı)
- 5) Sadizm yanlısı kişiler: (*Yalnızlar* romanından Doktor Rıza Candaş)

Romanlardaki tipler ise zihinsel, psikolojik ve sosyal olarak üç kısımda incelenebilir. Tiplere örnek olarak:

Tiyatrocu (İbiş'in Rüyası romanından Nahit, Yalnızlar romanından Macit),
Doktor (Küçük Ağa romanından Doktor Minas),
Dindar kişi (Osmancık romanından Şeyh Ede Balı),
Fırsatçı (Dönemeçte romanından Eczacı Celal),
İşbirlikçi (Firavun İmanı romanından Ali Yusuf),
Yobaz softa (Firavun İmanı romanından Şeyh Servet Efendi) verilebilir.

Bunların dışında ayrıca ulusalcı aydın, Türk milliyetçisi, kolejli, köylü, kıskanç, eşkıya gibi tipler de belirtilmelidir.

Romanlardaki karakterlere örnek olarak ise;

- 1)Yozlaşmış aydın (Gençliğim Eyvah romanından İhtiyar),
- 2)Mücadeleci (Küçük Ağa romanından İstanbullu Hoca),
- 3)İyimser kişiler (Firavun İmanı romanından Mehmet Akif Ersoy),
- 4)Vefasız kişiler (İbiş'in Rüyası romanından Hatice) ve
- 5)Fettan kadınlar (Gençliğim Eyvah romanından Güliz) verilebilir.

Buğra romanlarında yardımcı kişiler olarak, ev halkı ve aile çevresi, mahalleli ve yakın çevre ile toplumsal ve siyasal çevre belirlenebilir. Romanların çoğunda kişi kadrosunun oldukça geniş tutulduğu görülür. Bunun sebebi yazarın romanlarının merkezine insanı ve insanların birbirleriyle olan ilişkilerini koymasıdır.

Romanlarda kurgusal yani tasarlanmış ve hatırlanmış kişiler de bulunmaktadır. Bu kişilere örnek olarak İsmet İnönü, Yakup Kadri, Celal Bayar, Adnan Menderes, Yahya Kemal, Yunus Emre, Dostoyevski, Çehov gibi isimler verilebilir. Bu kişilerden kimileri romanda eylemleriyle yer alan hatırlanmış kurgusal kişilerdir. Kimileriye kurguda yer almazlar.

Romanlarda olay bütünlüğü açısından hal değişimi kalıbı (*Küçük Ağa*'da İstanbullu Hoca, *Osmancık*'ta Osman Bey şahsında), Organik bütünlük (*İbiş'in Rüyası*, *Dönemeçte*, *Siyah Kehribar* romanları determinizm ilkesine bağlı kalınarak yazılmıştır.) ve arayış yolculuğu (*Gençliğim Eyvah*'ta Delikanlı'nın kişiliğinin oturması bağlamında) kalıpları görülür. Yazarın her romanında roman kişilerinin iç ve sosyal çatışmalar yaşadıkları söylenebilir. Her romanda okuyucuyu meraka düşüren ana ve ara düğümler bulunur. Yazar hikaye ve romanlarında düğüm yaratma eğilimini açıkça göstermektedir.

Buğra romanları, sonları açısından incelendiğinde şaşırtıcı, trajik ve ucu açık sonlara sahiptir. Hatta birçok romanda bu üç son türünün üçü de bulunmaktadır.

Romanların kurgu türlerine bakıldığında ise Buğra'nın tarihî, yaşamöyküsel ve macera romanları yazmış olduğu söylenebilir. Korku, fantezi, ütopya ve kurgu bilim türlerinde

romanlar yazmayı tercih etmeyen romancı, her romanıyla okuyucuya belli bir mesaj vermek istemiş bunu da dolaylı değil doğrudan yapmak istemiştir.

Milliyetçilik Fikrinin Tarık Buğra Eserlerine Yansıması

1. Tartışmalar

1963 yılında sol, kültürel iktidarı ele geçirmiş ve iyiden iyiye güçlenmiş durumdadır. O sürece kadar resmî tarih hiçbir yazar tarafından sorgulanmamış, Milli Mücadeleye muhalif olanlar, hiçbir yazar tarafından tarafsız bir bakış açısıyla incelenmemiştir.

Bu süreçte resmî söylemin dışına çıkarak ilk defa muhalif kesimi de dinleyen, fikirlerinin sebebini araştıran ve resmî tarihi ilk defa ciddi bir biçimde sorgulayan yazar Tarık Buğra olmuştur. Ona göre Millî Mücadelenin başlarında bu mücadeleye muhalif olanlar suçlanmamalıdır. Buğra, muhaliflerin de içinde vatan sevgisi, devlet şuuru ve din birlikteliğinin iç içe olduğunu düşünmektedir. Bu açıdan düşünüldüğünde Buğra'nın Kemalist çizgiden uzak bir yazar değil, her kesimin aynı çizgide buluşmasını isteyen bir yazar olduğu anlaşılacaktır.

Altı yüz yıllık bir resmî tarihin önüne derhâl yepyeni bir tarih anlayışı konulamayacaktır. Dolayısıyla bu yeni anlayışa inanmak bir anda gerçekleşmeyeceğinden o süreçte yanılan kimselerin olması normaldir. Buğra işte bu çelişmeler arasında *Küçük Ağa* romanını yayımlar. Küçük Ağa işte bu çelişkilerin ve açmazların üzerine kuruludur. Romanın merkez kişisi İstanbullu Hoca, yani romanın sonuna doğru alacağı ismiyle Küçük Ağa, bir din adamı iken aynı zamanda da bir Kuva-yı Milliye muhalifidir. O sürecin resmi görüşleri doğrultusunda düşünülürse derhâl asılması gereken bir adamdır. Ancak Buğra bunun olmasına izin vermez. Öncelikle onun da en az Kuva-yı Milliyeciler kadar vatanına bağlı bir kişi olduğunu gösterir. Daha sonra bu bağlılığın Kuva-yı Milliyecilerin bağlılığı gibi değil, aksine altı yüz yıllık bir tarihsel geçmişin varlığına bağlılık olduğunu gözler önüne serer.

Buğra'ya göre o dönemde Kurtuluş Savaşı ile ilgili yazılan her roman, önlenemez ve değiştirilemez sonuca bağlıdır. İnsanların içinde bulunduğu ortam ve şartlar, bu ortam ve şartların içinde geçerli olan anlayışlar, tutumlar ve davranışlar göz ardı edilmiş ve gene sonuca göre olaylar değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır. Bu değerlendirme ve yorumlar büyük bir yanılgıdır. Roman yazarı bir bilim adamı gibi objektif olmalıdır. Bu fikirlerini Küçük Ağa'nın önsözünde de görmekteyiz: *“Kurtuluş umudu 6 yüzyıllık yaşama geleneğinin karşısında idi. Hiçbir milletin tarihi bu kadar trajik bir gelişme göstermemiştir. Bu çelişmede doğru yolu seçmek bir erdem işi olmaktan çıkıyor, herkesten beklenmeyecek bir görüş üstünlüğü gerektiriyordu. Buna karşılık yanılanları suçlandıramazdınız; zira menekşe rengi mor olduğu için ne kadar suçluysa, bu insanlar da yanılmaları yüzünden o kadar suçlu idiler.”* (Buğra, 1976: 113)

Konu itibarıyla tarihî olan bu roman 1919 yılı ve ertesinde, bir Anadolu kasabası olan Akşehir'de geçer. Genel olarak Kuva-yı Milliye yanlısı olan halk ile bu birliğin karşıt görüşünde olan kişiler arasında geçenleri anlatır. Roman açık bir teze sahiptir ve bu tez milletin ve devletin bağımsızlığının tek bir yönetime yani Ankara hükümeti yönetimine borçlu olduğu, bu yönetimin karşısında olanların niyetlerine hiçbir şekilde ulaşamadığı ve kimisinin de doğru olana ulaşmayı başardığı şeklinde düşünülebilir. Çolak Salih, İstanbullu Hoca, Doktor Haydar Bey, Ali Emmi, Reis Bey, Küçük Hacı, Yüzbaşı Hamdi, Yüzbaşı Nazmi gibi roman tiplerinin her biri millete ve milliyetine son derece bağlı, olumlu kişiler

olarak çizilmiştir. Fakat bu kişilerin bağlılıkları farklı yönden ilerlemektedir. Her biri milletin bağımsızlığını ister ama bu isteklerini farklı paralellerde gerçekleştirmeye çalışmaktadırlar. Örneğin askerlik görevini yapmaktayken milleti ve devleti için bacağına kaybeden Çolak Salih, romanın başında kendini kaybeder; ancak roman sonuna doğru kendini yeniden bulmasını sağlayacak şey yine milletin ve devletin yararına çalışmak olur ki bu da onun ne kadar milliyetçi bir Türk oğlu olduğunu gösterir.

İlk baskısı 1966'da gerçekleştirilen *Firavun İmanı* ise Milli Mücadelenin direkt olarak içinde gerçekleşen bir konuya sahiptir. Bu romanda birinci meclisin Mehmet Akif, Hüseyin Avni, Hasan Basri gibi ilk fırsatta tasfiye edilmeleri beklenen önemli isimlerinin gözünden, Milli Mücadele ve Milli Mücadele döneminin Ankara'sı anlatılmaktadır. Buğra'ya göre bir devletin batışı ve bir devletin kuruluşu süreci, vurguncular için dört gözle beklenen bir süreçtir. Vurguncular, batışın da doğuşun da kesin olmaması sebebiyle çelişkiye düşmüştür. Firavun İmanı da bu çelişkilerin romanı olmuştur.

Firavun İmanı, Küçük Ağa romanının fikri sahadaki devamı niteliğindedir. Bu romanda yazara göre vatanı kurtaran ve kuran kimseler ile vatan iradesine sahip çıkıp yetkili mercilere gelen şahıslar aynı kişiler değildir. Her iki kesim de birbirine zıt fikirler içerisindedir. İkinci grup için milliyetçi demek son derece yanlış olacaktır. Ancak firavun imanlı diyebileceğimiz bu ikinci grup ilk grup saf dışı bırakmayı başarmıştır. İlk grupta yer aldıkları Buğra tarafından ilan edilen Hüseyin Avni Ulaş, Hasan Basri Çantay ve Kurtçalı Aziz gibi isimler Mustafa Kemal'e şahsen değil fikren o da bazı noktalarda karşıdır. Bu isimler pek çok firavun imanlıdan daha fazla milletlerine ve devletlerine bağlıdırlar.

Sonuç

Buğra'nın siyasi anlamda sağ kesime yakınlığı ve sağlam milliyetçi bir yapıya sahip olduğu edebiyat dünyasınca bilinmektedir. Buna rağmen eserlerinde çılglık çılgılığa bir ideolojik-politik tavır göstermemeye gayret eder. (Karabay, 1993:28) Milliyetçilik fikri eserlerinde sanatkârane açıdan bulunmaktadır. Ona göre devlet, millet ve bayrak kutsaldır. Kutsal değerler kişisel menfaatin önünde gelir. Hatta bu değerler söz konusu olduğu zaman kişisel menfaat devre dışı kalacaktır. Buğra'nın romanlarının farkı, Kurtuluş Savaşı'na cepheden ve Ankara'dan yani askeri ve politik açılardan bakmayan bir yapıda olmasından ileri gelir.

KAYNAKLAR

Ayvazoğlu, Beřir, (2008), Büyük Ağa Tarık Buğra, Kapı Yayınları, Ankara.

Buğra, Tarık, (1976), "Kurtuluş Savaşı Niçin ve Nasıl" , Türk Dili, Ankara. S.7.

Bulut, Yıldıray, (2015), Tarık Buğra'nın Romancılığı, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Ankara.

Coşkun, Sezai, (2008), "Siyaset ve Siyasi Meseleler Karşısında Tarık Buğra", Tarık Buğra, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Çetin, Nurullah, (2006), Roman Çözümleme Yöntemi, Ankara, Edebiyat Otağı Yayınları.

Karabay, Muhsin, (1993), "Tarık Buğra ve Güneř Rengi Yapraklar", Türk Edebiyatı, Ankara.S.3.

Miyasoğlu, Mustafa, (1995), "lmnn Birinci Yıldönümünde Tarık Buğra", Türk Edebiyatı Dergisi.S.3.